

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

Миколаївського національного університету
імені В. О. Сухомлинського



В. Д. Будак

26.04 2023 року

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ПРОФІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН**

ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ

СТУПЕНЯ БАКАЛАВР

**при вступі на другий курс (нормативний термін навчання) на основі
освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітнього
ступеня бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста,
освітнього ступеня магістра у межах вакантних місць ліцензованого обсягу**

ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

014.13 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО)

Розглянуто та схвалено

на засіданні приймальної комісії

МНУ імені В. О. Сухомлинського

(протокол № 4 від «26» 04 2023 року)

МИКОЛАЇВ 2023

Прийом на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавр (нормативний термін навчання) на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітнього ступеня бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, освітнього ступеня магістра здійснюється на конкурсній основі за результатами фахового вступного випробування з профільних дисциплін у формі тестування.

Вступники проходять тестування в обсязі діючих програм ОКР молодший спеціаліст.

Розробники програми фахового вступного випробування:

доктор педагогічних наук, доцент



О.І. Стріхар

Завідувач кафедри



О.І. Стріхар

Декан факультета

(відповідальний за результати роботи)



О.М. Олексюк

Затверджено на засіданні кафедри музичного мистецтва
Протокол № 10 від 12 квітня 2023 року

Затверджено на засіданні Вченої ради педагогічного факультету
Протокол № 8 від 13 квітня 2023 року

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ	4
3. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	15
4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	18
5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	19

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавр (нормативний термін навчання) на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітнього ступеня бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, освітнього ступеня магістра за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Мета фахового вступного випробування – перевірка рівня теоретичної та практичної підготовки абітурієнтів і формування рейтингового списку з абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня бакалавра (нормативний термін навчання) за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Вступні випробування проводяться в обсязі навчальних програм з дисциплін – *вокально-хорове виконавство*.

2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Завдання фахового вступного випробування полягає у тому, щоб оцінити рівень володіння компетентностями вступників:

- знання та розуміння предметної області й професійної діяльності;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.
- здатність користуватися символікою і сучасною термінологією музичної мови;
- здатність до перенесення системи фахових знань у площину навчального предмету музичне мистецтво, структурування навчального матеріалу, проектування та організації власної діяльності;
- використання виявляти музикальність, виконавські інтерпретаційні, артистичні уміння учителя музичного мистецтва.
- здатність застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження для підвищення ефективності мистецько-педагогічної діяльності;
- здатність відчувати і демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до музичних творів, здійснювати активне сприймання, запам'ятовування, відтворення і художньо-педагогічне тлумачення змісту і смислу творів мистецтва;
- здатність до інноваційної діяльності в сфері культури, мистецтва та освіти.

3. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Становлення хорової культури України. Розвиток хорової творчості. Народне хорове багатоголосся (X-XVIII ст.). Історія вокально-хорової освіти у навчальних закладах різного типу (X-XVIII ст.). Напрямки розвитку української хорової культури (XIX-XX ст.).

Розвиток хорової творчості (X-XVIII ст.). Музичний фольклор України як важлива складова частина хорового мистецтва. Стародавній релігійний хоровий спів. Партерний хоровий спів. Значення хорової творчості Миколи Дилецького в утвердженні раннього партерного стилю в Україні. Видатні майстри Українського партерного співу М.Березовський, Д.Бортнянський, А.Ведель. Історія вокально-хорової освіти у навчальних закладах різного типу (X-XVIII ст.). Вокально-хорова освіта в монастирях, міських школах. Навчання співу у духовних училищах, та духовних семінаріях, у школах-студіях при архієрейських кафедрах. Система навчання хоровому співу в сільській місцевості. Напрямки розвитку української хорової культури (XIX-XX ст.). Хорове виконавство. Хорова творчість українських композиторів другої половини XIX ст. Напрямки розвитку хорової культури в першій половини XX ст.

Тема 2. Історія хорового мистецтва та освіти за рубежом. Становлення хорових жанрів у Західній Європі. Етапи розвитку хорової культури Росії.

Становлення хорових жанрів у Західній Європі. Упорядження принципів церковного співу в період церковної реформи у IV-VI ст. Офіційне розмежування християнської церкви на православну та католицьку і його вплив на подальший розвиток хорової культури. Формування нових напрямків хорового мистецтва в епоху Відродження. Творчість композиторів нідерландської школи Г.Дюфаї, К.Ізака, О.Лассо, Ж.Депре. Демократизація хорового співу у період реформації XVI ст. Концертне виконавство як домінуюча форма хорового мистецтва з початку XIX ст. Розповсюдження тенденції використання хору в опері. Етапи розвитку хорової культури Росії. Розквіт народного багатоголосного співу у межах усної народної творчості. Формування тенденції естетичного ставлення до співу, емоційного та виразного виконання тексту. Поява професійного хорового співу та його зв'язок з ритуалом православного богослужіння. Вплив Візантії на формування кола російських церковних пісень. Знаменний розспів. Розповсюдження партерного багатоголосся в другій половині XVIII ст. Хорова творчість М.Глінки як значне явище хорової культури Росії першої половини XIX ст. Видатні професійні хорові колективи Росії. Хорове навчання та виховання в Росії (X-XIX ст.).

Тема 3. Хоровий колектив як вокальна організація. Визначення, типи, види хору. Класифікація співацьких голосів. Розташування хорового колективу. Засоби письмової фіксації хорового твору.

Визначення, типи, види хору. Характеристика виконавського колективу за певним складом співацьких голосів. Однорідні, неповні та мішані хори.

Розподіл хорових колективів у залежності від кількості учасників. Характеристика виконавського колективу або твору за кількістю самостійних хорових партій. Стабільні та нестабільні хорові склади. Класифікація співацьких голосів. Групи дитячих, жіночих та чоловічих голосів і їх основні характерні ознаки. Розташування хорових колективів. Засоби письмової фіксації хорового твору.

Тема 4. Теорія та методика співацького голосоутворення. Анатомо-фізіологічні особливості голосного апарату. Органи дихання. Процес співацького голосоутворення. Специфіка співацького дихання. Шляхи формування вокальних умінь в хоровому колективі.

Анатомо-фізіологічні особливості голосового апарату. Органи дихання (легені, бронхи, трахея та носова порожнина). Орган звукоутворення – гортань. Артикуляційний апарат та резонатори. Процес співацького голосоутворення. Специфіка співацького дихання. Умовний розподіл послідовності співацького дихання на двофазовий процес. Процес звукоутворення. Головні теорії виникнення співацького звука. Міоеластична теорія. Нейрохронасична теорія. Атака звука та її різновиди. Висота співацького голосу людини. Тембр як важлива акустична ознака співацького голосу. Фонаторна діяльність артикуляційного апарату. Шляхи формування вокальних умінь в хоровому колективі.

Тема 5. Хоровий стрій. Загальна характеристика строю як музичної категорії. Поняття хорового строю. Мелодичний стрій. Гармонічний стрій і шляхи його формування.

Загальна характеристика строю як музичної категорії. Затвердження у ХУІІ ст. дванадцятиступеневого рівно темперованого строю. Математичне вираження музичного строю. Зонний стрій. Зонна теорія М.Гарбузова. Поняття хоровою строю. Хоровий стрій як узгодженість між співаками хору у відношення до точності звуковисотного інтонування. Розподіл строю на мелодичний (горизонтальний) та гармонічний (вертикальний). Шляхи вироблення мелодичного строю у хорі. Гармонічний стрій і шляхи його формування.

Тема 6. Хоровий ансамбль. Визначення хорового ансамблю. Умови створення ансамблевої злагодженості у хорі. Ансамбль у залежності від засобів музичної виразності. Ансамбль у залежності від фактури хорового твору.

Визначення хорового ансамблю. Умова створення ансамблевої злагодженості у хорі. Ансамбль в залежності від засобів музичної виразності. Частковий та загальний ансамбль. Різновиди загальнохорового динамічного ансамблю. Нерухлива і рухлива динаміка. Артикуляційний ансамбль. Ансамбль у залежності від фактури хорового твору. Унісонний, гармонічний та поліфонічний види ансамблю.

Тема 7. Процес розучування хорового твору. Теоретичні основи процесу розучування. Функції та принципи розучування. Етапи розучування. Основні методи та форми розучування хорового твору.

Теоретичні основи процесу розучування. Функції та принципи розучування. Пізнавально-навчальна, розливальна, виховна, культуротворча, ціннісно-орієнтаційна функції процесу розучування хорового твору. Принципи трудності і доступності, систематичності і системності, активності і самостійності як важливе підґрунтя процесу розучування. Індивідуальний підхід до співаків як важлива тенденція сучасної диригентсько-хорової педагогіки. Етапи розучування. Основні методи та форми розучування хорового твору.

Тема 8. Професійно-педагогічна діяльність диригента хору. Диригент хору, його особистісно-психологічні властивості. Диригент хору – керівник. Хоровий колектив і етапи його становлення. Планування розвитку творчої діяльності хору.

Диригент хору, його особистісно-психологічні властивості. Професійна здатність диригента до виконавської діяльності як сукупність психологічних і психофізіологічних особливостей людини, необхідних і достатніх для здійснення ефективної професійної діяльності. Диригент хору – керівник. Залежність авторитету диригента від стилю педагогічного управління хоровим колективом. Хоровий колектив та етапи його становлення. Стадія первинного поєднання (дифузна група, конгломерат), на якій відбувається утворення діад, триад і стихійне виділення лідерів серед співаків. Асоціація, група, в якій виникає активна більшість, здатна виробити групові норми, традиції, загально-групові цінності. Стадія консолідації колективу хору, який стає згуртованою командою партнерів односторонніх. Проблема конфліктів в хоровому колективі. Конфлікти діяльності, конфлікти поведінки і конфлікти відношень. Деструктивні і конструктивні конфлікти. Планування розвитку творчої діяльності хору.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування.

Для проведення тестування формуються екзаменаційні групи в порядку реєстрації документів. Список допущених до тестування ухвалюється рішенням приймальної комісії, про що складається відповідний протокол.

Голова фахової атестаційної комісії, який відповідає за проведення вступного випробування, попередньо складає необхідні екзаменаційні матеріали: програми фахових вступних випробувань, тестові завдання, критерії оцінювання відповіді вступника.

Тестові завдання складаються відповідно до Програм фахових вступних випробувань. Програми фахових вступних випробувань оприлюднюються на офіційному сайті МНУ імені В. О. Сухомлинського (<http://www.mdu.edu.ua>).

Фахове вступне випробування проводиться у строки, передбачені Правилами прийому до Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського у 2023 році.

Розклад фахових вступних випробувань, що проводяться МНУ імені В. О. Сухомлинського, затверджується головою Приймальної комісії і оприлюднюється шляхом розміщення на веб-сайті МНУ імені В. О. Сухомлинського та інформаційному стенді Приймальної комісії не пізніше ніж за три дні до початку прийому заяв та документів для вступу на навчання за відповідними ступенями та формами навчання.

На тестування вступник з'являється з паспортом.

Вступник одержує варіант завдання, який містить 20 тестових завдань, для кожного з яких передбачено 4 варіанти відповідей.

Абітурієнту необхідно для кожного завдання знайти правильну відповідь і позначити її номер у картці відповідей у рядку, який відповідає номеру цього завдання. Кожне завдання передбачає один правильний варіант відповіді. На виконання тестового завдання відводиться 2 астрономічні години (120 хвилин).

За результатами вступних випробувань проводиться оцінка рівня фахових знань за наступними критеріями.

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
0	не склав
1	не склав
2	не склав
3	не склав
4	не склав
5	100
6	107
7	114
8	121
9	128
10	135
11	142
12	149
13	156
14	163
15	170
16	176
17	182
18	188
19	194
20	200

Апеляція вступника щодо екзаменаційної оцінки (кількості балів), отриманої на вступному випробуванні у МНУ імені В. О. Сухомлинського, повинна подаватись особисто вступником не пізніше наступного робочого дня після оголошення екзаменаційної оцінки.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Герасимова-Персидська Н.О. Хоровий концерт на Україні в XVII - XVIII ст. К.: Музична Україна, 1978. 180с.
2. Горбенко С.С. Дитяче хорове виховання в Україні. Навчально-методичний посібник. К.: ІЗМН, 1999. 253с.
3. Горбенко С.С. Українська дитяча хорова література: Навчально-методичний посібник. К.: НПУ, 2001. Ч.1.- 207 с.
4. Гордійчук М.М. Хор і майстри хорового співу //Музика і час. К.: Музична Україна, 1984. С. 243-276.
5. Гулеско І.І. Національний хоровий стиль: Навчальний посібник. Харків: ХДІК. 1994. 108с.
6. Дмитриевский Г.А. Хороведение и управление хором: элементарный курс. К.: Изомузгиз, 1961. 96 с.
7. Єгоров О.Є. Теорія і практика роботи з хором. К.: Держ. видав-во образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1961. 239 с.
8. Коломієць О.М. Хорознавство: Навч. посібник. Київ: Либідь. 2001. 168с.
9. Лащенко А.П. Хоровая культура: аспекты изучения и развития. К.: Музична Украина, 1989. 136 с.
10. Мартинюк А.К. Диригування. Навчальний посібник. Мелітополь, 1996. 125с.
11. Мархлевський А.Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі. К.: Музична Україна, 1986. 96с.
12. Раввінов О.Г. Методика хорового співу в школі. К.: Музична Україна, 1971. 120 с.
13. Смирнова Т.А. Хорознавство (історія, теорія, методика): Навч. посіб. /Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. Х.: ХДПУ, 2000. 180с.